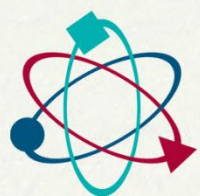

Årsberetning 2023

VITENSENTERET
NORDNORSK VITENSENTER

Årets virksomhet

Nordnorsk vitensenter ble stiftet i 2002 og er ett av tretten regionale vitensenter i Norge, etablert for å øke interessen for, og kunnskap om, matematikk, naturvitenskap og teknologi blant barn og unge. Vi er det regionale vitensenteret for Troms og Finnmark, og har våre fysiske lokaler i Tromsø og Alta.

Et vitensenter er et populærvitenskapelig opplevelses- og læringscenter der de besøkende lærer ved å eksperimentere selv. En slik utforskende læring vekker nysgjerrighet og fremmer kritisk tenkning. I skjæringspunktet mellom kunst, teknologi og naturvitenskap har Vitensenteret som mål å dyrke fram kreativitet, skaperglede og innovasjon blant barn og unge i regionen.

Nordnorsk vitensenter ble miljøfyrtårnsertifisert i juni 2022. Miljøsertifiseringen gir oss et smart verktøy for å jobbe konkret med bærekraft innen områder som arbeidsmiljø, avfallshåndtering, energibruk, innkjøp og transport. Gjennom sertifiseringen vil vi jobbe helhetlig, systematisk og langsiktig med tiltak som forbedrer våre miljøprestasjoner, redusere klimagassutslippene og bidrar til en grønn fremtid.

I forbindelse med miljøsertifiseringen vedtok styret Vitensenterets langsiktige **miljøpolicy**:

Nordnorsk vitensenter ønsker å delta aktivt i arbeidet mot en mer bærekraftig verden, og vil aktivt redusere Vitensenterets påvirkning på miljøet.

Nordnorsk vitensenter skal bidra med kompetanse, både i det pedagogiske tilbudet til skole- og fritidsmarkedet og i utstillingen, slik at våre besøkende kan lære å ta bedre miljøvalg. Ingen kan gjøre alt, men alle kan gjøre litt.

Nordnorsk vitensenter skal være en attraktiv arbeidsplass med et godt og inkluderende arbeidsmiljø.

Nordnorsk vitensenter er også Klimapartner, et partnerskap mellom academia, private og offentlige virksomheter som skal bidra til at regionen står best mulig rustet til å redusere sine klimagassutslipp og møte morgendagens krav til lavutslippssamfunnet.

www.klimapartner.no

Hele personalet på Prestvannet skole er på kurs i Skaper-skoledidaktikk.

Det pedagogiske tilbudet ved Vitensenteret er utviklet for å øke elevenes og lærernes interesse for, og kompetanse innen, matematikk, naturvitenskap og teknologi. Det gis tilbud fra barnehage til videregående opplæring, inkludert lærerkurs.

Våren 2023 har **Talentsenteret i realfag** gjennomført samlinger for 8 grupper, i Tromsø (5), Alta (2), og Narvik (1), mens vi høsten 2023 har hatt 9 grupper, i Tromsø (5), Alta (2) og Harstad (2). Totalt har 371 elever med stort læringspotensial fått et tilbud i 2023.

Våren 2023 ble det avholdt 4 fysiske lærerkurs om elever med stort læringspotensial med til sammen 105 deltakere i Tromsø og Harstad. Det ble også avholdt ett digitalt kurs, med 56 deltakere fra en rekke kommuner i Troms og Finnmark. Vi holdt også innlegg om identifisering av elever med stort læringspotensial på Dialogkonferansen «Tilpasset opplæring» i Tromsø kommune. Høsten 2023 ble det holdt lærerkurs på en videregående skole i Tromsø samt to forelesninger for 20 studenter på Institutt for lærerutdanning og pedagogikk ved UiT Norges arktiske universitet.

Barna på Arctic Frontiers Science for Kids lærer om lys og farger.

Innenfor **Skaperskolen** har Vitensenteret hatt følgende aktiviteter i 2023:

1. Bidratt i videreutviklingen av en didaktisk plattform for Skaperskolen.
2. Gjennomført Skaperfestivaler både i Tromsø og Alta.
3. En kursrekke bestående av 6 moduler spredt ut over skoleåret 2023/24 for Prestvannet skole, som ønsker å bli en Skaperskole-skole. Hele personalet kurses, inkludert ledelsen.
4. Heldagskurs for lærere ved Solneset, Grønnåsen, Kila, Bossekop og Øvre Alta skole, samt et dagskurs i skaperskole-didaktikk for en rekke skoler i Indre Midt-Troms.
5. Utviklet og gjennomført kurs i skaperskole-didaktikk for pedagogikstudenter ved UiT Tromsø og Alta (i samarbeid med UE).

Under paraplyen **Arctic Frontiers Young** arrangerer Vitensenteret, i samarbeid med Arctic Frontiers, følgende prosjekt:

Arctic Frontiers Science for Kids, som i januar 2023 hadde 5 barnehager og 80 barn som deltok på Plakatfesten. Ved oppstart av nytt prosjekt høsten 2023 var det 7 barnehager, som blant annet forsker på tema som «Hvordan lager himmelen regnbue?» og «Hva er mørket?».

Arctic Frontiers Science for Schools, som hadde fire ungdomsskoler og forskerlinja ved Kongsbakken VGS som deltok med til sammen 160 elever på Postersesjonen i januar. Hovedpremien til de seks vinnergruppene var omvisning på forskerskipet «Kong Haakon» og deltakelse på Arctic Frontiers Poster Session på Framsenteret. Det var fornøyde elever som deltok! Ved oppstart av nytt prosjekt høsten 2023 deltok seks ungdomsskoler og forskerlinja ved Kongsbakken VGS med i alt 400 elever på inspirasjonsdagene. Nye skoler i 2023 var Kroken og Storelva.

I samarbeid med Ungt Entreprenørskap (UE) har vi også gjennomført to-dagerskurs for lærere i Arbeidslivsfag i Tromsø med deltakere fra Troms og Finnmark, og vi har avholdt fylkesmesterskap i elevbedrift. I februar hadde vi to-dagers lærerkurs på Newton Finnsnes.

Andre aktiviteter for skoler og barnehager:

- Samarbeid med Den kulturelle skolesekken; Speedmonster og Micro:bit orkester (DKS Tromsø).
- Kulturbussen for Sør-Troms med temaene Skaperskole for både små og mellomtrinn, Lea Lealaus for småtrinnet og Matematisk juleverksted for mellomtrinnet.

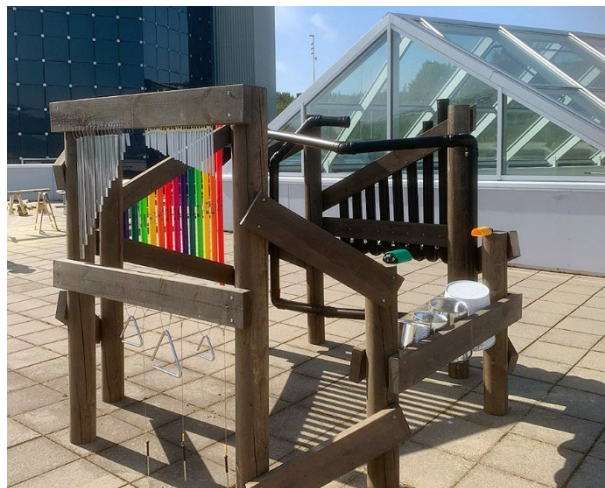
- Vitenuke i uke 7 for barnehage og grunnskole i Alta, i samarbeid med UiT og Laksens hus
- Matematikkleker for 5. trinn og Helseuke for 9. trinn i samarbeid med UiT i Tromsø
- Girl Tech Fest på biblioteket i Alta og Tromsø
- Lærerkurs utover det som er nevnt tidligere: Programmering for lærere på VGS i samarbeid med UiT Norges arktiske universitet, Programmering for ungdomstrinnet, Super:bit for mellomtrinnet, Tenkende klasserom for ungdomstrinnet
- Barents Tour for ungdomstrinn i Lakselv, Alta og Harstad i november 2023 sammen med Equinor.
- First Lego League i Alta (samtlige elever på 7. trinn) og Tromsø
- Inspirasjonskvelder for barnehageansatte i Alta

Utstillingen i Tromsø inneholder om lag 110 **interaktive installasjoner** fordelt på utstillings-, vrirle- og utearealer. På slutten av 2023 begynte vi arbeidet med den nye Energi og miljø i nord-utstillingen *Energi for framtida* med å bygge tre større vegger i 1. etasje. Mye av året har gått med til å innhente kunnskap og detaljere gulvplan og innhold for den nye utstillingen.

Hovedveggen i energiutstillingen, som man nå møter nederst i trappen til 1. etasje, vil ha en dobbel funksjon. Til daglig vil den være et blikkfang for den oppgraderte utstillingen, men under ulike arrangement vil den fungere som en scene og en arena for presentasjoner og show med innebygd AV-anlegg.

Ny vegg med innebygget AV-anlegg.

Musikkinstallasjon i uteområdet.

I løpet av våren og første del av sommeren ble det bygd en ny installasjon til takterrassen. En musikkinstallasjon med fire sider og mange ulike instrumenter ble populær og mye brukt hele sommeren. I tillegg ble hinderløypa ferdigstilt med en klatrevegg for de minste barna.

I Alta har vi en liten utstilling med om lag 20 installasjoner. Koderommet ble åpnet 25. april.

Den mest særegne møteplassen på Vitensenteret er vårt **Planetarium**, et rom med halvkuleformet tak hvor himmelen kan projiseres og gi opplevelsen av å være under stjerne- eller nordlyshimmelen. I 2023 ble den siste delen av oppgraderinga, med kuppellys, installert. Lykene brukes blant annet som inn og utgangslis, og som lyssetting i det pedagogiske opplegget Regnbuelab for barnehager.

SKILLS Skaperverksted er Vitensenterets kreative publikumsverksted og har gitt navn til våre realfaglige aktivitetsklubber. Her får barn, unge og voksne trene opp ferdigheter i bruk av realfag og teknologi-, håndverk- og kunstfag.

SKILLS Kveldslab er et fritidstilbud for barn og unge i alderen 10 til 13 år, og ble i 2023 arrangert både i Tromsø, Alta og Kirkenes. På SKILLS Kveldslab har deltakerne hele vitensenteret for seg selv, og testing og eksperimentering med ulike realfag står i fokus. Tilbudet er gratis, uten påmelding, og med nye aktiviteter hver uke.

På SKILLS Kodeklubb, for de mellom 10 og 16 år, har det vært morsomme og spennende kodeaktiviteter hver uke. Nye deltakere har blitt gitt gøyale introduksjonsoppgaver, mens erfarne deltakere har fått mer utfordrende oppgaver, eller mulighet til å utvikle egne prosjekter.

SKILLS Pluss er Nordnorsk vitensenters verksted for ungdom 13-16 år. Her har det både vært mulig å jobbe med egne prosjekter, med bruk av Vitensenterets utstyr, verktøy og maskiner, og deltatt på fellesprosjekter.

Det faglige tilbudet for fritidsmarkedet ved Nordnorsk vitensenter er i all hovedsak knyttet til besøk i helger og ferier. I tillegg til fri bruk av utstillingen tilbyr Vitensenteret nye og spennende helgetema gjennom hele året. I 2023 har disse temaene vært:

- Verdensrom og planetarier - lag din egen planet til planetariumshimmelen
- Marin bioprospektering - på skattejakt etter nye medisiner fra havet
- Kjemi og labsikkerhet - påskekrim med våtlabsaktiviteter
- Skaperverksted - bruk av vakuumformer og bilrace
- Programmering - Legoroboter, micro:bit og Sphero
- Sommerhinderløype - Strikkbåt og super-såpebobler
- Legofestival - bygg en arktisk lekepark

Vitensenteret har arrangert eksperimentklubb for barn mellom 9 og 13 år siden 2003 i skolenes vinter- og sommerferier.

Vinterens eksperimentklubb i Tromsø hadde animasjon og filmfestival som tema. Sommerens eksperimentklubb ble arrangert både i Alta, Tromsø og Kirkenes. I Tromsø ble det gjennomført tre uker med klubb, og hovedtemaet var vannets kretsløp, i samarbeid med Tromsø vann og avløp.

Andre aktiviteter for fritidsmarkedet:

- Visning av nordlysfilm i planetarier for store turistgrupper.
- Bursdagsarrangement på ettermiddagstid og i helgene.
- Deltakelse med vitensenteraktivitet på aktivitetssklubben til biblioteket.
- Show og aktiviteter på Festspillene i Nord-Norge, for Andfjord Salmon, Andøya og på TIFF (Tromsø internasjonale filmfestival).
- Forskningstorg i våre lokaler i Tromsø i samarbeid med UiT Norges arktiske universitet samt på Finnsnes.
- Barnas Ingeniørdag i samarbeid med NITO og de andre regionale vitensentrene.
- Smell og bang under Byhelg, Rabalderfestivalen, Remiksdagene og på Amfi Alta.
- Aktiviteter under Arctic Race-arrangementet i Alta og Hammerfest.

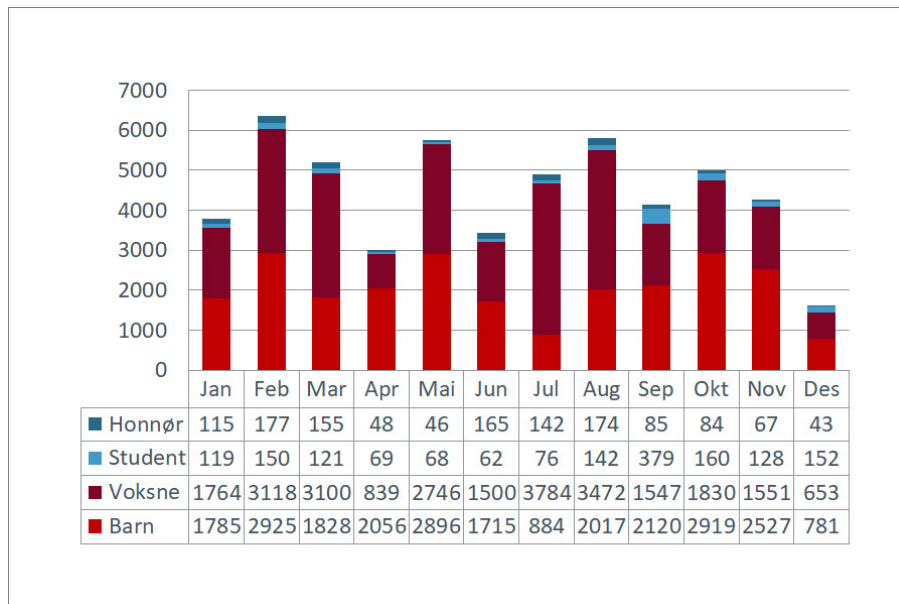

Mange barn deltok på Eksperimentklubben.

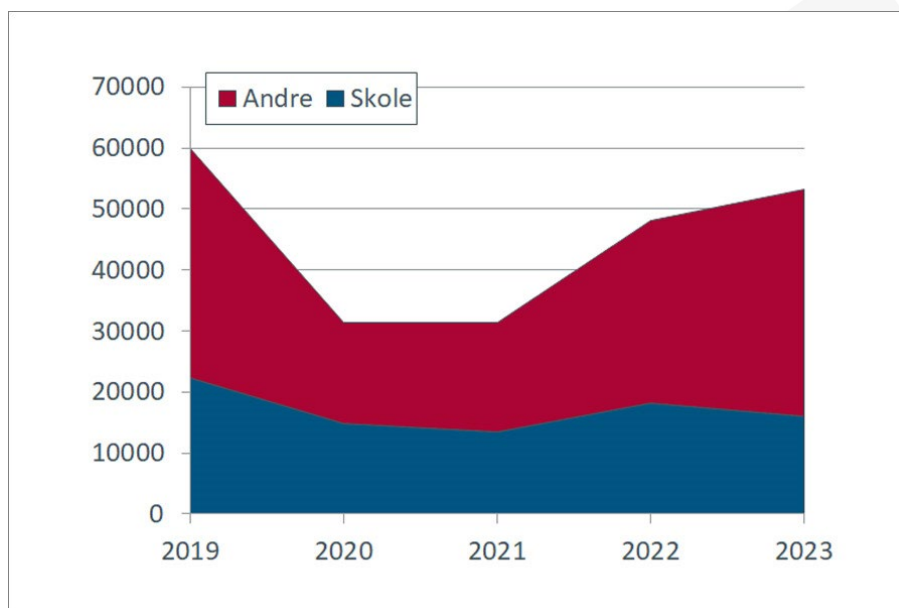
Vitensenteret hadde 53 284 **besøkende** i 2023, noe som er 9,5 % høyere enn året før, men fremdeles noe under toppåret 2019. Andelen skole ligger på 30 % og er lavere enn året før. Vi har hatt en fin

økning i antall besøkende som har sett vår nordlys-film i Planetariet, med ny rekord på 18 674 samlet for 2023.

Månedlige besøkstall 2023

Skolebesøk vs. andre 2019 – 2023

Organisasjon og personell

Styrets medlemmer har i 2023 vært:

- **Stein Erik Svendsen**
Troms fylkeskommune (styreleder)
- **Vibeke Tannvik**
NHO
- **Åsne Høgetveit**
Tromsø kommune
- **Valentina Burkow Vollan**
UiT Norges arktiske universitet
- **Tore Grøtte**
Alta kommune (repr. for stifterne)
- **Anita Slettbakk**
Narvik VGS (repr. for samarbeidspartnerne)
- **Elisabeth Killie Kanebog**
Representant for de ansatte

Styret har hatt 4 styremøter i denne perioden, og har behandlet 27 saker knyttet til økonomi, infrastruktur og aktiviteter. Rådet, som består av representanter for stifterne, hadde ett møte i 2023. Vibeke Os, UiT Norges arktiske universitet er rådsleder.

Vitensenteret har per 31.12.23 15 heltidsansatte; Anne Bruvold, Tove Marienborg, Thomas Berg, Mona Holmø, Hedinn Gunhildrud, Nina Boine Olsen, Ellen-May Indahl, Elisabeth Killie Kanebog, Elise Fosshaug (permisjon), Astrid Wara, Marianne Kjeldsberg, Linda Klemetsen, Espen Stamnes, Marius Hansen, Amanda Gitlesen (engasjement) og Mariela B Seguel. Vitensenteret har også en ansatte i en fast deltidstilling, Aina Todal Nilsen (30 %). Vitensenteret har i tillegg 20 studenter som arbeider som verter på timebasis på ettermiddags-

tid, i helgene og feriene. Stiftelsen har sysselsatt 18,9 årsverk i 2023.

Årets Formidlersamling i regi av Vitensenterforeningen ble gjennomført hos oss i Tromsø i februar med 65 eksterne deltakere. I den forbindelse arrangerte vi også ei Planetariums-samling med 29 eksterne deltakere.

En av pedagogene på talentsenteret avsluttet våren 2023 studiet «Faglig vejledning i skolen - tonet mod talent» ved Københavns Professionshøjskole på studiet «Udvikling af undervisning af særligt dygtige elever». I september reiste utstillingsansvarlige på studietur til Technorama i Sveits sammen med kollegaer fra seks andre norske vitensentre. Dette var en tur til et av Europas beste og mest rendyrkede fenomenbaserte vitensentre. Turen ble organisert av Vitensenterforeningens Utstillingsnettverk.

Vitensenterets daglige leder har i 2023 sitter i rådet til Andøya Space Education, i Abelprisens barne- og Ungdomsutvalg og i Nasjonalkomiteen for havforskningstiåret.

Nordnorsk vitensenter har en relativt liten stab med et godt sosialt og fysisk arbeidsmiljø uten registrerte skader/ulykker i 2023. Av de 16 faste ansatte og 20 vertene er 21 kvinner og 15 menn. Vitensenteret har innarbeidet policy som tar sikte på at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn.

Vitensenterets virksomhet er ikke til skade for det ytre miljø. Alle planer og tiltak ved Vitensenteret blir vurdert ut fra prinsippet om universell utforming. Ledsagerbevis blir akseptert.

Økonomi

Nordnorsk vitensenter hadde i 2023 samla driftsinntekter, inkludert øremerkede prosjektmidler, på 21 millioner kroner. Dette tallet inkluderer investering i installasjoner til utstillingene i Tromsø samt undervisningsutstyr både i Tromsø og Alta. Egeninntekten utgjorde i 2023 3,5 millioner kroner, prosjektmidler (inkludert sponsormidler og gaver) utgjorde 5,2 millioner mens offentlige driftstilskudd var på 12,3 millioner.

Den daglige driften av Vitensenteret ble i 2023 finansiert av midler fra VITEN-programmet, fra skoleeiere og gjennom egeninntekter. I 2023 fikk Vitensenteret totalt en bevilgning på kr. 8 528 326 (inkl. midler fra revidert statsbudsjett) fra VITEN-programmet. Midlene har gått til den daglige driften av Vitensenteret, til lønnskostnader samt den generelle driften av Vitensenteret, dvs. til drift av bygningsmassen, reiser, regnskapsbyrå, revisor og forsikring samt til innkjøp av undervisningsutstyr og rekvisita i forbindelse med aktiviteten ved

Vitensenteret. Utdanningsdirektoratet gikk inn med ei totalbevilgning på 2 millioner til prosjektet Talentsenter i realfag.

Driften av vår avdeling i Alta er muliggjort via et samarbeid mellom Alta kommune, Vitensenteret og UiT Norges arktiske universitet, der kommunen går inn med midler til å dekke ei 85 % stilling samt drift og transport av elever. Vitensenteret fikk i 2023 kr. 1 133 550 fra Troms og Finnmark fylkeskommune (Troms) til aktiviteter i regionen, inkludert midler fra Arktis 2030. Tromsø kommune gikk inn med kr. 100 000 i prosjektmidler for å gi kurs i matematikk og programmering for elever og lærere på ungdomstrinnet.

Vitensenteret har inngått en ny 3-årig samarbeidsavtale med Equinor for perioden 2023 - 2025. Formålet med den økonomiske støtten fra Equinor har vært å bidra til utvikling av innhold og undervisningsprogram ved Vitensenteret. Støtten har gått til to konkrete prosjekt; Fornybar energi og Alle kan hav! Vitensenteret fikk i tillegg 1,0 million i friske midler til prosjektet Koderom i Alta fra

Equinor samt midler til et prosjekt i tilknytning til konkurransen FIRST LEGO League.

Prosjektet SKILLS Kveldslab har i 2023 vært finansiert av Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge og Gjensidigestiftelsen, via to bevilgninger hver på kr 150 000. SKILLS Kodeklubb finansieres av Norges forskningsråd, gjennom prosjektet Proforsk. Sparebankstiftelsen gikk også inn med midler slik at legofestivalen i høstferien kunne ha gratis inngang.

Årsregnskapet for Vitensenteret viser før revisjon et regnskap med et underskudd på NOK 175 200 i 2023.

Fortsatt drift og framtidsutsikter

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for antagelsen ligger resultatet for 2023 og Nordnorsk vitensenters langsiktige strategiske prognoser for årene fremover. Styret mener at årsregnskapet gir et korrekt bilde av stiftelsens finansielle stilling og resultat.

Tromsø, 16. april 2024
i styret for Nordnorsk vitensenter

Stein Erik Svendsen
(styreleder)

Wenche Bjørnå-Larsen

Vibeke Tannvik

Åsne Høgetveit

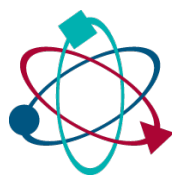
Bernt Nilsen

Valentina B. Vollan

Astrid Wara

Tove Marienborg
(direktør)

VITENSENTERET
NORDNORSK VITENSENTER TROMSØ

Besøks- og postadresse: Hansine Hansensvei 17, 9019 Tromsø

Nettadresse: nordnorsk.vitensenter.no

e-post adresse: post@nordnorsk.vitensenter.no